WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van Wet houdende wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met kosten van vervanging en in verband met wijziging van de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden verevend (beëindiging vervangingsfonds en hervorming participatiefonds)

Voorstel van wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra te wijzigen om de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met de kosten van vervanging te beëindigen en de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden verevend te hervormen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I WIJZIGING VAN DE WET OP HET PRIMAIR ONDERWIJS

De Wet op het primair onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 126 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het opschrift vervalt ‘en suppleties inzake arbeidsongeschiktheid’.
2. In het eerste lid wordt ‘de kosten van werkloosheidsuitkeringen, suppleties inzake arbeidsongeschiktheid alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid’ vervangen door ‘de kosten van werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid’.

B

De artikelen 138 en 139 vervallen.

C

De artikelen 183, 183a en 187 vervallen.

D

Artikel 184 komt te luiden:

Artikel 184. Verplichte aansluiting bij rechtspersoon in verband met kosten van uitkeringen

1. Voor de toepassing van dit artikel en de artikelen 184a, 184b, 194e en 194f wordt verstaan onder:
a. participatiefonds: de door Onze minister aangewezen rechtspersoon, bedoeld in het tweede lid.
b. aangesloten rechtspersoon: het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of het samenwerkingsverband dat is aangesloten bij het participatiefonds.
2. Het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of het samenwerkingsverband is aangesloten bij een door Onze minister aan te wijzen rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich het uitoefenen van de taken, genoemd in het derde lid, ten doel stelt.
3. Het participatiefonds heeft tot taak:
a. het bieden van waarborgen voor de kosten van werkloosheidsuitkeringen alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid van gewezen personeel van de aangesloten rechtspersonen anders dan op grond van de Ziektewet aan de aangesloten rechtspersonen;
b. het namens de aangesloten rechtspersonen voldoen van de werkloosheidsuitkeringen aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen en het voldoen van de kosten van bovenwettelijke uitkeringen aan de instanties die de uitkeringen verstrekken, hebben verstrekt of zullen verstrekken;
c. het namens de aangesloten rechtspersonen uitvoeren van de in artikel 72a van de Werkloosheidswet opgedragen taak.
4. De aangesloten rechtspersonen voldoen aan het participatiefonds een door het bestuur van het participatiefonds vast te stellen premie in verband met de uitoefening van de in het derde lid genoemde taken.
5. Het bestuur van het participatiefonds stelt regels vast voor de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de uitkeringskosten bij de aangesloten rechtspersonen in rekening worden gebracht. Als onderdeel daarvan stelt het bestuur van het participatiefonds de hoogte van de eigen bijdrage in deze kosten vast.
6. Van de in het tweede lid bedoelde aansluiting kan Onze minister op aanvraag van het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst ontheffing verlenen op grond van bezwaren van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard. Onze minister verleent de ontheffing slechts, indien de aanvrager aantoont dat een afdoende andere voorziening is getroffen. Onze minister besluit binnen zes maanden na ontvangst van een aanvraag.
7. Het bestuur van het participatiefonds kan subsidie verstrekken voor activiteiten in het kader van de taken, genoemd in het derde lid. Het bestuur van het participatiefonds stelt regels vast voor de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verstrekt. Daarbij kan een subsidieplafond worden vastgesteld.
8. Op het participatiefonds is de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van toepassing.

E

In artikel 184a komen het eerste en tweede lid als volgt te luiden:

1. Het participatiefonds kan het burgerservicenummer van het personeelslid of het gewezen personeelslid van de aangesloten rechtspersonen, uitsluitend in het kader van de toepassing van artikel 184 gebruiken in het verkeer met:
a. het personeelslid of het gewezen personeelslid;
b. de aangesloten rechtspersoon waar de in onderdeel a bedoelde persoon werkzaam is of was;
c. de instanties, bedoeld in artikel 184, derde lid, onderdeel b; en
d. het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen.
2. Het burgerservicenummer wordt op een daartoe strekkend verzoek aan het participatiefonds verstrekt door de aangesloten rechtspersoon waar het personeelslid werkzaam is of was.

F

Na artikel 184a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 184b. Ministeriële bevoegdheden ten aanzien van het participatiefonds
1. Instemming van Onze minister is vereist ten aanzien van de statuten van het participatiefonds.
2. Onze minister is bevoegd tot intrekking van de in artikel 184, tweede lid, bedoelde aanwijzing.
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent:
a. nadere taakomschrijving van het participatiefonds;
b. de voorwaarden voor instemming door Onze minister met de statuten van het participatiefonds en wijziging van deze statuten; en
c. de gevolgen van intrekking van de aanwijzing van het participatiefonds.
4. Onze minister kan subsidie verlenen aan het participatiefonds, ten behoeve van de bedrijfsvoering. De subsidie bedraagt ten hoogste het bedrag dat door de begrotingswetgever ter beschikking wordt gesteld.

G

Artikel 188 vervalt.

H

Na artikel 194d worden twee artikelen ingevoegd, luidend:

Artikel 194e. Overgangsrecht vervangingsfonds
1. Vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdelen A en C van de Wet van …… houdende wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met kosten van vervanging en in verband met wijziging van de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden verevend (beëindiging vervangingsfonds en hervorming participatiefonds) kan het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of een samenwerkingsverband bij het participatiefonds een aanvraag indienen tot het vergoeden van de kosten van vervangingen in de periode tot en met de dag voor genoemd tijdstip.
2. Op de afwikkeling van aanvragen, alsmede op geschillen daarover in bezwaar, beroep of hoger beroep, zijn de regelingen van toepassing zoals die luidden op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, met inbegrip van de regels, bedoeld in artikel 183, vierde lid en artikel 183a, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip.
3. Het participatiefonds besluit op de aanvragen met inachtneming van de regelingen, bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. De rechtspersoon, bedoeld in artikel 183, eerste lid, van deze wet, zoals luidend op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, brengt overeenkomstig de artikelen 18, 34, 35 en 37 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen aan Onze minister over het

kalenderjaar dat direct vooraf gaat aan genoemd tijdstip verslag uit over zijn werkzaamheden.
5. Artikel 187, derde lid, onderdeel c, van deze wet, en de daarop berustende bepalingen, zoals luidend op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, zijn van toepassing op de bestemming van de resterende middelen die op grond van artikel 183, tweede lid, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip, aan de rechtspersoon, bedoeld in artikel 183, eerste lid, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip, zijn voldaan.

Artikel 194f. Overgangsrecht participatiefonds
1. Verzoeken tot vergoeding als bedoeld in de artikelen 138, tweede lid, en 184, vierde en vijfde lid, zoals deze artikelen luidden op de dag voor inwerkingtreding van artikel I, onderdelen B, D, E, F, G en H van de Wet van … houdende wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met de beëindiging van de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met de kosten van vervanging en in verband met wijziging van de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden verevend (beëindiging vervangingsfonds en hervorming participatiefonds) kunnen tot vijf maanden na inwerkingtreding van voornoemde wet worden ingediend bij het participatiefonds.
2. Op de afwikkeling van de aanvragen, alsmede op geschillen daarover in bezwaar en beroep of hoger beroep, zijn de artikelen 138, tweede lid, en 184, vierde en vijfde lid, en de daarop gebaseerde regelingen van toepassing, zoals deze luidden op de dag voor inwerkingtreding van de in het eerste lid genoemde wet, met dien verstande dat de financiële afwikkeling bij het participatiefonds ligt.

ARTIKEL II WIJZIGING VAN DE WET OP DE EXPERTISECENTRA

De Wet op de expertisecentra wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 121 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het opschrift vervalt ‘en suppleties inzake arbeidsongeschiktheid’.
2. In het eerste lid wordt ‘de kosten van werkloosheidsuitkeringen, suppleties inzake arbeidsongeschiktheid alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid’ vervangen door ‘de kosten van werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid’.

B

De artikelen 132 en 133 vervallen.

C

De artikelen 169, 169a en 172 vervallen.

D

Artikel 170 komt te luiden:

Artikel 170. Verplichte aansluiting bij rechtspersoon in verband met kosten van uitkeringen
1. Voor de toepassing van dit artikel en de artikelen 184a, 184b, 194e en 194f wordt verstaan onder:
a. participatiefonds: de door Onze minister aangewezen rechtspersoon, bedoeld in het tweede lid.

b. aangesloten rechtspersoon: het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of het samenwerkingsverband dat is aangesloten bij het participatiefonds.
2. Het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of het samenwerkingsverband is aangesloten bij een door Onze minister aan te wijzen rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich het uitoefenen van de taken, genoemd in het derde lid, ten doel stelt.
3. Het participatiefonds heeft tot taak:
a. het bieden van waarborgen voor de kosten van werkloosheidsuitkeringen alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid van gewezen personeel van de aangesloten rechtspersonen anders dan op grond van de Ziektewet aan de aangesloten rechtspersonen;
b. het namens de aangesloten rechtspersonen voldoen van de werkloosheidsuitkeringen aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen en het voldoen van de kosten van bovenwettelijke uitkeringen aan de instanties die de uitkeringen verstrekken, hebben verstrekt of zullen verstrekken;
c. het namens de aangesloten rechtspersonen uitvoeren van de in artikel 72a van de Werkloosheidswet opgedragen taak.
4. De aangesloten rechtspersonen voldoen aan het participatiefonds een door het participatiefonds vast te stellen premie in verband met de uitoefening van de in het derde lid genoemde taken.
5. Het bestuur van het participatiefonds stelt regels vast voor de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de uitkeringskosten bij de aangesloten rechtspersonen in rekening worden gebracht. Als onderdeel daarvan stelt het bestuur van het participatiefonds de hoogte van de eigen bijdrage in deze kosten vast.
6. Van de in het tweede lid bedoelde aansluiting kan Onze minister op aanvraag van het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst ontheffing verlenen op grond van bezwaren van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard. Onze minister verleent de ontheffing slechts, indien de aanvrager aantoont dat een afdoende andere voorziening is getroffen. Onze minister besluit binnen zes maanden na ontvangst van een aanvraag.
7. Het bestuur van het participatiefonds kan subsidie verstrekken voor activiteiten in het kader van de taken, genoemd in het derde lid. Het bestuur van het participatiefonds stelt regels vast voor de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verstrekt. Daarbij kan een subsidieplafond worden vastgesteld.
8. Op het participatiefonds is de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van toepassing.

E

In artikel 170a komen het eerste en tweede lid als volgt te luiden:

1. Het participatiefonds kan het burgerservicenummer van het personeelslid of het gewezen personeelslid van de aangesloten rechtspersonen, uitsluitend in het kader van de toepassing van artikel 170 gebruiken in het verkeer met:
a. het personeelslid of het gewezen personeelslid;
b. de aangesloten rechtspersoon waar de in onderdeel a bedoelde persoon werkzaam is of was;
c. de instanties, bedoeld in artikel 170, derde lid, onderdeel b; en
d. het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen.
2. Het burgerservicenummer wordt op een daartoe strekkend verzoek aan het participatiefonds verstrekt door de aangesloten rechtspersoon waar het personeelslid werkzaam is of was.

F

Na artikel 170a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 170b. Ministeriële bevoegdheden ten aanzien van het participatiefonds
1. Instemming van Onze minister is vereist ten aanzien van de statuten van het participatiefonds.
2. Onze minister is bevoegd tot intrekking van de aanwijzing van de in artikel 170, tweede lid, bedoelde aanwijzing.
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent:
a. nadere taakomschrijving van het participatiefonds;
b. de voorwaarden voor instemming door Onze minister met de statuten van het participatiefonds en wijziging van deze statuten; en
c. de gevolgen van intrekking van de aanwijzing van het participatiefonds.
4. Onze minister kan subsidie verlenen aan het participatiefonds, ten behoeve van de bedrijfsvoering. De subsidie bedraagt ten hoogste het bedrag dat door de begrotingswetgever ter beschikking wordt gesteld.

G

Artikel 172 vervalt.

H

Na artikel 178e worden twee artikelen ingevoegd, luidend:

Artikel 178f. Overgangsrecht vervangingsfonds
1. Vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdelen A en C van de Wet van …… houdende wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met kosten van vervanging en in verband met wijziging van de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden verevend (beëindiging vervangingsfonds en hervorming participatiefonds) kan het bevoegd gezag van een school of het bestuur van een centrale dienst of een samenwerkingsverband bij het participatiefonds een aanvraag indienen tot het vergoeden van de kosten van vervangingen in de periode tot en met de dag voor genoemd tijdstip.
2. Op de afwikkeling van aanvragen, alsmede op geschillen daarover in bezwaar, beroep of hoger beroep, zijn de regelingen van toepassing zoals die luidden op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, met inbegrip van de regels, bedoeld in artikel 169, vierde lid en artikel 169a, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip.
3. Het participatiefonds besluit op de aanvragen met inachtneming van de regelingen, bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. De rechtspersoon, bedoeld in artikel 169, eerste lid, van deze wet, zoals luidend op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, brengt overeenkomstig de artikelen 18, 34, 35 en 37 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen aan Onze minister over het kalenderjaar dat direct vooraf gaat aan genoemd tijdstip verslag uit over zijn werkzaamheden.
5. Artikel 172, derde lid, onderdeel c, van deze wet, en de daarop berustende bepalingen, zoals luidend op de dag voor het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, zijn van toepassing op de bestemming van de resterende middelen die op grond van artikel 169, tweede lid, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip, aan de rechtspersoon, bedoeld in artikel 169, eerste lid, zoals luidend op de dag voor genoemd tijdstip, zijn voldaan.

Artikel 178g. Overgangsrecht participatiefonds
1. Verzoeken tot vergoeding als bedoeld in de artikelen 132, tweede lid, en 170, vierde en vijfde lid, zoals deze artikelen luidden op de dag voor inwerkingtreding van artikel II, onderdelen B, D, E, F, G en H van de Wet van … houdende wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met de beëindiging van de verplichte aansluiting bij een rechtspersoon in verband met de kosten van vervanging en in verband met wijziging van de wijze waarop de werkloosheidsuitkeringen worden

verevend (beëindiging vervangingsfonds en hervorming participatiefonds) kunnen tot vijf maanden na inwerkingtreding van voornoemde wet worden ingediend bij het participatiefonds.
2. Op de afwikkeling van de aanvragen, alsmede op geschillen daarover in bezwaar en beroep of hoger beroep, zijn de artikelen 132, tweede lid, en 170, vierde en vijfde lid, en de daarop gebaseerde regelingen van toepassing, zoals deze luidden op de dag voor inwerkingtreding van de in het eerste lid genoemde wet, met dien verstande dat vanaf de inwerkingtreding van de in het eerste lid genoemde wet de financiële afwikkeling bij het participatiefonds ligt.

ARTIKEL III INWERKINGTREDING

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Memorie van toelichting

Deze toelichting wordt gegeven mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

ALGEMEEN DEEL

I. Inleiding

Het Vervangingsfonds (opgericht in 1992) en het Participatiefonds (opgericht in 1995) zijn privaatrechtelijke zelfstandige onafhankelijke bestuursorganen, met een lange staat van dienst.[1] Aanvankelijk voor primair en voortgezet onderwijs, maar sinds ruim 10 jaar alleen voor het primair onderwijs.

Taken Vf

De *Stichting Vervangingsfonds & Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs (Vf)* voert de wettelijke taak uit om een waarborg te bieden aan schoolbesturen voor de kosten die scholen maken voor de vervanging van ziek onderwijspersoneel. De werkgevers in het primair onderwijs (schoolbesturen, centrale diensten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs met eigen personeel) zijn hiervoor verplicht aangesloten bij het fonds en dragen premie af. Deze wordt periodiek, doorgaans met ingang van 1 januari van een kalenderjaar, vastgesteld door het Vf-bestuur.[2] Sinds 2013 kunnen schoolbesturen ervoor kiezen om volledig eigenrisicodrager te worden voor de kosten van vervanging. Deze besturen betalen in het kader van de wettelijke Vf-taak dan alleen nog een kleine solidariteitspremie. Besturen kunnen er ook voor kiezen om gedeeltelijk eigenrisicodrager te worden. Daarvoor biedt het Vf een viertal financiële varianten aan met verschillende risicoprofielen en premiehoogtes. Ook is er een groep van school-besturen die de vervangingskosten nog op reguliere wijze declareren bij het fonds. [3]

Samenhangend met deze wettelijke waarborgtaak, voert het Vf ondersteunende, niet-wettelijke activiteiten uit om een bijdrage te leveren aan het beheersbaar houden van verzuim- en vervangingskosten voor schoolbesturen. Alle schoolbesturen in het primair onderwijs kunnen daarvoor gebruik maken van diensten van het Vf op het gebied van Arbo-, ziekteverzuim- en personeelsbeleid. Het gaat om diensten die vallen onder de zogenoemde bedrijfsgezondheidszorg primair onderwijs (BGZ). Dit vergt een aanpak op diverse niveaus (zowel op bestuurs-, school-, team- als individueel niveau). Voor deze ondersteuning betalen alle besturen een BGZ-premie (bedrijfsgezondheidszorg) aan het Vf.[4]

Dit wetsvoorstel heeft wat betreft het Vf alleen betrekking op de wettelijke waarborgtaak van het fonds.

Taken Pf

De *Stichting Participatiefonds (Pf)* voert eveneens een wettelijke waarborgtaak ten behoeve van schoolbesturen uit voor de kosten van werkloosheidsuitkeringen aan ex-werknemers, die werkgevers in het primair onderwijs als eigenrisicodrager in beginsel zelf dienen te betalen. Het gaat hierbij om de kosten in verband met uitkeringen ingevolge de Werkloosheidswet en de bovenwettelijke uitkeringen in het primair

[1] De besturen van beide fondsen zijn identiek qua samenstelling (personele unie). De fondsen worden bestuurd door vier personen op voordracht van de werknemersorganisaties (AOb, AVS, CNV-Onderwijs en FvOv) en vier personen op voordracht van de werkgeversorganisatie (PO-Raad). Gezamenlijk benoemen zij een onafhankelijke voorzitter. Het Vf en Pf-bestuur worden ondersteund door het Vf-bureau, gevestigd te Rotterdam.

[2] De grondslag van de premie is het brutoloon + acht procent vakantietoeslag van het personeel in dienst van het betreffende schoolbestuur.

[3] Ter illustratie: Voor besturen die geheel eigenrisicodrager zijn voor de vervangingskosten is voor 2019 de Vf-premie in de vorm van een solidariteitsheffing vastgesteld op 0,07 procent. Voor de besturen die de vervangingskosten op reguliere wijze nog declareren bij het fonds is de premie in 2019 vastgesteld op 6,1 procent.

[4] De hoogte van deze premie bedraagt 0,15 procent.

onderwijs en de daarmee samenhangende (premie)kosten.[5] Ook hiervoor zijn genoemde werkgevers op basis van de wet verplicht aangesloten bij in dit geval het Pf. Zij betalen hiervoor eveneens premie aan het Pf.[6]
Samenhangend met de wettelijke waarborgtaak ondersteunt het Pf, mede op verzoek van de werkgevers- en werknemersorganisaties, vanaf de oprichting in 1995 de re-integratie van uitkeringsgerechtigden. Deze wetswijziging beoogt in lijn hiermee, de re-integratietaak van het fonds expliciet te benoemen als een wettelijke taak. Dit betreft zowel activiteiten gericht op het voorkomen dat een beroep moet worden gedaan op een werkloosheidsuitkering, als op activiteiten gericht op het weer aan het werk helpen van mensen met een werkloosheidsuitkering vanuit het primair onderwijs.

Kern wetsvoorstel
In de Kamerbrief van 6 november 2018 heeft de regering het toekomstbeeld voor beide fondsen uiteengezet.[7] Het in de brief beschreven perspectief wordt onderschreven door de sociale partners in het primair onderwijs en het bestuur van de fondsen. De regering hecht er aan dat de thans bestuurlijk betrokken en verantwoordelijke partijen de voorgestelde veranderingen in de genoemde brief en het onderhavige wetsvoorstel ondersteunen.
De inhoud van de Kamerbrief is de uitkomst van een proces dat in gang is gezet ter uitvoering van de afspraak over de fondsen in de onderwijsparagraaf van het regeerakkoord *Bruggen slaan* (2012) van het kabinet- Rutte II. Deze afspraak hield in dat het Vf en het Pf worden gemoderniseerd, zodat goed werkgeverschap beter kan worden beloond. Het resultaat daarvan is dit wetsvoorstel waarvan de indiening in de brief is aangekondigd.

Voor het **Vf** komt de wetswijziging neer op het op termijn beëindigen van de wettelijke waarborgtaak: de verplichte aansluiting van werkgevers vervalt en de ministeriële aanwijzing van het Vf als rechtspersoon voor de uitvoering van deze taak wordt ingetrokken. Het Vf houdt daarmee op voort te bestaan als privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan met een wettelijke opdracht. Dit is niet een op zichzelf staand doel maar de onvermijdelijke uitkomst van het vanaf 2013 door het bestuur van het Vf in gang gezette proces waarbij schoolbesturen en scholen zelf financieel en inhoudelijk verantwoordelijkheid kunnen nemen voor vervanging van zieke werknemers in combinatie met het beheersen van het ziekteverzuim. Vooruitlopend op de voltooiing van dit proces worden met dit wetsvoorstel de benodigde wijzigingen van de WPO en WEC alvast in gereedheid gebracht. Het precieze moment waarop het proces zodanig gevorderd is dat de wetswijziging van kracht wordt, wordt door de indiener van dit voorstel vastgesteld in overleg met sociale partners en het Vf-bestuur. Daarvoor dienen deze partijen gezamenlijk te constateren dat de besturen en scholen in het primair onderwijs – al dan niet via samenwerking – in staat zijn om zonder Vf te voorzien in de kosten van vervanging. Hiervoor zijn acht indicatoren vastgesteld die tezamen het 'dashboard' vormen aan de hand waarvan wordt gekoerst richting de beëindiging van de wettelijke vereveningstaak van het Vf. De indicatoren voor beëindiging zijn:
1. de ontwikkeling en hoogte van het basispremiepercentage;
2. de kans op meer dan 10% overschot/ tekort in het fonds;
3. de ontwikkeling en hoogte van het aandeel overhead ten opzichte van de inkomsten uit de basispremie;
4. de ontwikkeling en omvang van het aandeel regulier declarerende besturen met financiële continuïteitsrisico's;
5. de ontwikkeling en hoogte van het ziekteverzuim;

[5] Voor een overzicht van de uitkeringen en samenhangende kosten zie verder onder Artikelsgewijze toelichting, Artikel I , onderdeel C.
[6] De grondslag voor de premie is, evenals bij het Vf, de brutoloonsom + acht procent vakantietoeslag. In 2019 is de premie vastgesteld op 4 procent. De hoogte van de premie fluctueert met de hoogte van de feitelijke en verwachte uitkeringskosten in het primair onderwijs. De (toenemende) krapte op de arbeidsmarkt voor po-personeel heeft een neerwaarts effect op de premiehoogte. Per 1 januari 2018 bedroeg deze 5,25 procent.
[7] Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 30 183, nr. 32

6. de ontwikkeling van de vervangingsgraad;
7. de ontwikkeling van de omvang van het fonds in aantal besturen dat regulier declareert en de hoogte van de grondslag waar de basispremie is gebaseerd;
8. de ontwikkeling en omvang van het aantal schoolbesturen dat opteert voor een financiële ERD-variant en daarbij behorende grondslag voor premieheffing.

Vanaf 2018 wordt de ontwikkeling van de indicatoren in samenhang gevolgd en gewogen in relatie tot het bepalen van het moment van beëindiging. Genoemde partijen hebben afgesproken om de indicatoren binnen nu en twee jaar verder te concretiseren.

Voor het **Pf** legt dit wetsvoorstel de basis voor de door sociale partners, het fondsbestuur en de indiener gewenste hervorming van het fonds. Er komen meer prikkels voor schoolbesturen ter beheersing van lopende en nieuwe werkloosheidskosten. Daarnaast wordt het re-integratiebeleid van het Pf vernieuwd en als wettelijke taak in de WPO en WEC expliciet gemaakt. Er komt meer aandacht voor de rol van werkgevers en het Pf in de fase voorafgaande aan een mogelijk ontslag. Eenmaal in een uitkering worden uitkeringsgerechtigden via een op-maat-benadering intensiever begeleid bij terugkeer naar een baan, binnen of buiten het onderwijs. In tegenstelling tot het Vf, blijft het Pf als privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan met onder andere een wettelijke waarborg- en re-integratietaak bestaan.

Gezien de verschillen in taken en perspectief van de fondsen worden de aanleiding en inhoud van de wetswijziging ten aanzien van het Vf en het Pf hierna afzonderlijk toegelicht in het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

II. Het Vervangingsfonds

Aanleiding wetswijziging

Na de invoering van de lumpsum in 2006 stelden steeds meer besturen en scholen in het primair onderwijs de verplichte aansluiting bij, en premieafdracht aan het Vf ter discussie. Meest gehoorde motief daarbij was de wens om los te komen van de beknellende en uitvoeringsintensieve voorschriften en regels uit het Vf-reglement. Dit vaak in combinatie met de constatering van betrokken besturen dat meer premie werd betaald dan vergoedingen van het fonds werden ontvangen. Hierop inspelend heeft het bestuur van Vf in 2013 een belangrijke stap gezet door besturen in het primair onderwijs jaarlijks de mogelijkheid geven te kiezen voor een vorm van eigenrisicodragerschap (ERD-schap). Schoolbesturen kunnen ervoor opteren de vervangingsrisico's volledig zelf te dragen. De kosten worden dan niet meer bij het Vf gedeclareerd. Indien daarvoor wordt gekozen betaalt het bestuur voor de nog voorgeschreven wettelijk verplichte aansluiting bij wijze van premie een (bescheiden) solidariteitsheffing. Voor besturen die de stap naar volledige ERD-schap nog niet kunnen of willen zetten is er ook de mogelijkheid om te kiezen uit één van vier financiële ERD-varianten. Met een variant kan een bestuur de kosten van vervangingen gedeeltelijk laten afdekken door het Vf. De twee beschikbare wachtdagen-varianten bieden risicoafdekking voor individuele vervangingen. Met twee stoplossvarianten kunnen uitschieters in de totale vervangingskosten worden afgedekt.

Aanvankelijk stelde het Vf enkele (financiële) voorwaarden om als schoolbestuur voor ERD-schap of een financiële variant te kunnen kiezen. In 2017 zijn de voorwaarden versoepeld, zodat op dit moment materieel ieder bestuur hiervoor na instemming van de medezeggenschap kan kiezen. De ontwikkeling in de periode 2013-2019 laat zien dat een groeiend aantal schoolbesturen kiest voor een vorm van ERD. Per 1 januari 2019 is de stand van zaken dat:

- ruim 52 procent van de bij het Vf aangesloten schoolbesturen inmiddels heeft gekozen voor een volledig ERD-schap, ongeveer 6,5 procent voor een financiële ERD-variant en ruim 41 procent declareert de kosten van vervanging nog regulier.

De in totaal bijna 59 procent van de besturen met een ERD-vorm hebben ongeveer 79 procent van het onderwijsgevende personeel in dienst;
- de jaaromvang van de door het Vf toegekende vervangingsvergoedingen is afgenomen van € 260 miljoen in 2014 naar € 84 miljoen in 2018;
- het gemiddelde ziekteverzuim van de besturen die hebben geopteerd voor een ERD-vorm in 2017 één procentpunt lager ligt dan bij de besturen die nog volledig zijn aangesloten bij het Vf (5,7 procent versus 6,7 procent).

In het licht van deze ontwikkeling hebben sociale partners en de indiener gezamenlijk vastgesteld dat de sector aankoerst op een toekomst zónder Vf. De in 2013 in gang gezette ontwikkeling is onomkeerbaar en leidt er uiteindelijk toe dat het aan een beleidsinhoudelijke en financiële basis voor een levensvatbaar fonds met een wettelijke vereveningstaak ontbreekt. Niet als doel op zich, maar als gevolg van een gezamenlijk streven van de sociale partners, het Vf en de indiener van dit wetsvoorstel naar een situatie waarbij schoolbesturen in het primair onderwijs de kosten van vervanging zelf dragen. De transitie hier naartoe is volop gaande.

Flankerende maatregelen
Om deze transitie in goede banen te leiden, zijn en worden er op basis van afspraken met sociale partners en het Vf-bestuur, een aantal flankerende maatregelen getroffen. Hiermee wordt het scholenveld ondersteund en gestimuleerd de overgang op een verantwoorde, zorgvuldige en beheersbare wijze te realiseren.
Deze maatregelen betreffen:
a. duurzaam ERD-schap;
b. aanpak hoog ziekteverzuim;
c. tijdelijke vangnet als mogelijkheid.

Ad a: ERD-schap
Het Vf blijft schoolbesturen stimuleren en ondersteunen in de ontwikkeling naar volledig ERD-schap. De regio-adviseurs van het Vf staan schoolbesturen hierbij met raad en daad terzijde. Schoolbesturen die nu nog regulier declareren bij het fonds, worden ondersteund bij het maken van de keuze voor ERD en waar nodig bij het op orde brengen van de condities om deze stap te zetten. Het voeren van een actief en adequaat HRM-beleid is daarbij van belang om bijvoorbeeld het ziekteverzuim en daarmee de vervangingsbehoefte beheersbaar te houden. Hierbij is specifiek aandacht voor de positie van de groep van overwegend kleinere schoolbesturen die nu nog regulier declareren bij het Vf. Dit geldt ook voor de schoolbesturen uit deze groep met een laag ziekteverzuim. Zij kunnen immers door een langdurig onvoorzien ziektegeval geconfronteerd worden met verhoudingsgewijs hoge vervangingskosten. Ook deze besturen mogen niet in de problemen komen na de beëindiging van het fonds. Zij zullen desgevraagd worden begeleid en geadviseerd hoe zij zich het beste tegen toekomstige vervangingsrisico's kunnen indekken. Deze ondersteuning wordt geboden en gevolgd tot aan het moment waarop de vereveningstaak van het Vf wordt beëindigd.

Ad b: Ziekteverzuim
De organisatorische en financiële risico's van vervanging hangen, afgezien van het aanbod aan invalkrachten, direct samen met de hoogte van het ziekteverzuim in het primair onderwijs. Uit de jaarlijkse rapportages over de ontwikkeling van het ziekteverzuim is bekend dat de hoogte van het verzuim sterk kan verschillen tussen besturen en tussen scholen. Voor een deel is het verloop en de hoogte van het verzuim op school- en bestuursniveau nauwelijks of niet te beïnvloeden. Een bekend voorbeeld hiervan zijn de griepepidemieën 2018 en 2019 die in combinatie met het groeiende tekort aan invalkrachten, scholen en besturen veel hoofdbrekens hebben bezorgd.
Er zijn ook vormen van (regelmatig) ziekteverzuim, vaak regelmatig, die wel voor een belangrijk deel beïnvloedbaar zijn door een actief verzuimbeleid op school- en bestuursniveau. Er zijn genoeg voorbeelden en mogelijkheden om aan deze vormen van beïnvloedbaar verzuim via een weloverwogen en beproefde preventieaanpak op school-

en bestuursniveau wat te doen. Het Vf heeft via het Plan V(erzuim) hier in de periode 2015-2017 samen met een groep van schoolbesturen met een hoog tot zeer hoog ziekteverzuim ervaring mee opgedaan. Met als resultaat dat het ziekteverzuim bij deze besturen binnen twee schooljaren daalde van gemiddeld 8,8 procent naar 7,0 procent. Het terugdringen van de omvang van het verzuim is ook een uitermate effectieve maatregel in de strijd tegen het tekort aan leerkrachten in het algemeen en aan invalkrachten in het bijzonder.

Hierop voortbordurend is het Vf medio 2018 gestart met het project *Plan V(erzuim)+.* Hierbij is de eerder beproefde aanpak verbreed en geïntensiveerd naar een ondersteuningsaanbod voor alle schoolbesturen met een aanhoudend hoog tot zeer hoog gemiddeld ziekteverzuim (>6%). Hiervoor worden via het netwerk van regio-adviseurs in totaal 333 schoolbesturen actief benaderd met de vraag of het betreffende bestuur behoefte heeft aan ondersteuning op het gebied van verzuimpreventie. Doel is om het ziekteverzuim in het primair onderwijs structureel en duurzaam te verlagen. De aanpak richt zich op oorzaken van het verzuim bij de bron, waardoor schoolbesturen en scholen in de nabije toekomst op eigen kracht in staat zijn een gezonde organisatie te onderhouden. Besturen kunnen los van hun status als ERDer of niet-ERDer een beroep doen op de ondersteuning. De kosten daarvan worden gedekt uit de eerder genoemde premie voor BGZ-diensten die alle schoolbesturen, ongeacht hun ERD-status, afdragen aan het Vf (in 2019: 0,15 procent). Deze inzet is complementair aan het streven om via de weg van het werkdrukakkoord, de werkdruk in het primair onderwijs te verminderen.

De inzet is de geïntensiveerde ondersteuning via een regionale aanpak op maat onder de vlag van het Vf voort te zetten zolang daar behoefte aan is en de resultaten daartoe aanleiding geven. Hierover wordt periodiek door het bestuur van het Vf een besluit genomen. Na de beëindiging van de wettelijke vereveningstaak van het Vf is het aan de sociale partners of deze diensten en andere BGZ-diensten van het Vf op stelselniveau behouden blijven. In navolging van bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs kunnen bij cao (meerjarige) afspraken worden gemaakt over een eventuele afdracht van schoolbesturen voor deze diensten, alsmede over de wijze waarop dat wordt georganiseerd.

Ad c: Tijdelijk vangnet
Voor de schoolbesturen, die voor het uiteindelijke moment van beëindiging hebben gekozen voor ERD-schap, verandert er niet veel wanneer de vereveningstaak van het Vf ophoudt. Maar er is dan mogelijk nog een groep schoolbesturen die tot op het allerlaatste moment de vervangingskosten nog regulier declareert bij het fonds. Het declaratiegedrag en risicoprofiel van de regulier declarerende besturen wordt vanaf 2016 systematisch in kaart gebracht en gevolgd als element van het hiervoor genoemde dashboard. Dit geeft informatie om schoolbesturen gericht te ondersteunen op weg naar een situatie zonder Vf want dat is immers de inzet van alle betrokken partijen.

Tevens geeft het inzicht in de potentiële groep van schoolbesturen waarvoor kan worden overwogen een tijdelijke vangnet in te richten nadat het Vf is beëindigd. Ook hier is de inzet dat het uiteindelijk om een kleine tot zeer kleine groep van besturen gaat. Het gaat dan om besturen, die ondanks het flankerend beleid, buiten hun toedoen toch tijdelijk een flinke financiële veer moet laten als het Vf ophoudt. En wel zodanig dat hierdoor de voortgang van het onderwijs op de scholen van die besturen aantoonbaar inhoudelijk en financieel in het geding komt.

De noodzaak en wenselijkheid van een tijdelijk vangnet kan niet eerder worden beoordeeld dan nadat alle betrokken partijen op basis van het genoemde dashboard tot de slotsom zijn gekomen dat een concreet tijdstip voor de Vf-beëindiging kan worden vastgesteld. Dan kan ook worden vastgesteld of er een tijdelijk arrangement moet komen voor kwetsbare besturen die tot op het moment van beëindiging de vervangingskosten regulier declareerden bij het Vf.

Mocht dit aan de orde zijn dan overweegt het kabinet hiervoor tijdelijk de bestaande voorziening open te stellen inzake de bijzondere bekostiging van personeelskosten vanwege bijzondere omstandigheden in de WPO en WEC (zie bijvoorbeeld artikel 123 WPO), mits hiervoor voldoende budgettaire middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. Met betrokken partijen zal dan worden overlegd over de voorwaarden waaronder aanspraak op deze voorziening kan worden gemaakt als direct gevolg van de beëindiging van het Vf.

Inwerkingtreding
Zoals hiervoor is aangegeven wordt het moment van feitelijke beëindiging van het Vf in overleg tussen alle betrokken partijen vastgesteld aan de hand van een samenhangende beoordeling van de ontwikkeling van de acht indicatoren van het daarvoor ontwikkelde dashboard. Dit wetsvoorstel sorteert voor op dit moment. Het precieze moment van inwerkingtreding is echter afhankelijk van de gezamenlijke conclusie van partijen dat het Vf kan worden stopgezet. Met ingang van 2019, wordt jaarlijks rond de vaststelling van het jaarverslag en jaarrekening (april/mei) en rond de vaststelling van de begroting van het Vf (september/oktober) door partijen gezamenlijk de balans opgemaakt. Daarbij is de insteek dat bij een constatering dat het primair onderwijs klaar is om verder te gaan zonder Vf, de daadwerkelijke inwerkingtreding met ingang van het jaar t+1 plaatsvindt. Hiermee is er dus ruim een jaar de tijd om de beëindiging van de vereveningstaak zorgvuldig af te wikkelen, zowel in sociaal, inhoudelijk, financieel als in communicatief opzicht. Zoals hiervoor aangegeven zal dan ook tijdig duidelijkheid kunnen worden geboden over de eventuele inrichting van een tijdelijk vangnet.

III Het Participatiefonds

Aanleiding wetswijziging Pf
Het Pf verevent voor schoolbesturen de kosten in verband met wettelijke en bovenwettelijke werkloosheidsuitkeringen. Dit betreft de kosten van de uitkeringsfacturen van UWV en de bovenwettelijke uitvoerder en alle bijkomende kosten zoals bijvoorbeeld pensioenpremies over de uitkeringen. Voor deze uitkeringskosten dient een bestuur bij het Pf een vergoedingsverzoek in. Op basis van de voorschriften uit het Pf-reglement wordt dan een zogenoemde instroomtoets uitgevoerd om te kijken of het ontslag onvermijdbaar was. Bij een positieve uitkomst (thans in circa 95 procent van de gevallen) neemt het fonds de uitkeringskosten over. Bij een negatieve uitkomst komen de kosten voor rekening van het betreffende bestuur. De kosten worden dan, op aangeven van het Pf, door DUO verrekend en ingehouden op de lumpsumbekostiging van het bestuur.

De huidige systematiek oogt vrij overzichtelijk maar is in de loop der jaren steeds complexer geworden. Zo is het verschil tussen vermijdbaar en onvermijdbaar ontslag minder duidelijk geworden en kent het reglement van het Pf momenteel niet minder dan 131 aan de hand van de cao PO uitgewerkte gronden op basis waarvan een bestuur een vergoedingsverzoek kan indienen. De uitkomst van de instroomtoets is door de toegenomen complexiteit steeds minder voorspelbaar voor de schoolbesturen. Door de grotere complexiteit is het steeds lastiger geworden om de (on)vermijdbaarheid van een ontslag te kunnen toetsen. Daardoor neemt het risico toe dat uitkeringskosten die door individuele schoolbesturen worden veroorzaakt, ten onrechte worden afgewenteld op het collectief. Een gezamenlijke werkgroep bestaande uit sociale partners en vertegenwoordigers van het Pf-bestuur en -bureau heeft een voorstel uitgewerkt om de werking van het Pf sterk te vereenvoudigen en te verbeteren. Dit voorstel is overgenomen door het bestuur van het Pf. In de genoemde Kamerbrief van 6 november 2018 zijn de hoofdlijnen van het voorstel beschreven. Daarbij is aangegeven dat het kabinet dit voorstel steunt. Het voorstel vormt de ook de basis van onderhavige wetsvoorstel wat betreft de hervorming van het Pf.

Verder wordt in de Kamerbrief ingegaan op de vernieuwing en intensivering van het re-integratiebeleid van het Pf. Centraal hierin staat de ambitie om uitkeringsgerechtigden die via een werkloosheidsuitkering van het UWV en/of een bovenwettelijke uitkering van

WWplus bij het Pf bekend zijn geworden, door middel van een actieve begeleiding-op-maat, weer snel en duurzaam aan het werk te krijgen. Daaraan voorafgaand worden ook de activiteiten van het fonds geïntensiveerd om te voorkomen dat onderwijspersoneel instroomt in een uitkering. Onderhavige wetsvoorstel legt ook de basis voor dit vernieuwde beleid ten aanzien van re-integratie.

Kern van de wetswijziging
Dit wetsvoorstel verschaft de basis voor de hervorming waarbij de voorschriften van het Pf sterk worden vereenvoudigd. Resultaat daarvan is straks een afgeslankt reglement met een sterkere financiële prikkel ter beperking van instroom in een uitkering. Zo wordt het aantal vergoedingsgronden teruggebracht: van de eerder genoemde 131 gronden naar acht categorieën.

Schoolbesturen worden via heffing door het Pf van een eigen bijdrage in de basis verantwoordelijk voor een deel van de werkloosheidskosten die ontstaan uit een ontslag na inwerkingtreding van de hervorming. Het overige deel komt ten laste van de collectiviteit van het fonds. De vergoeding ten laste van het fonds kan op verzoek van het schoolbestuur in bepaalde gevallen worden verhoogd. Bij toekenning door het Pf wordt hierdoor de eigen bijdrage van het bestuur verlaagd.[8]

Deze gevallen betreffen onder meer:
- een ontslag op bedrijfseconomische gronden positief getoetst door het UWV, het Pf neemt deze uitkomst over;
- een ontslag op basis van een uitspraak van de kantonrechter, die het Pf eveneens overneemt;
- een vaststellingsovereenkomst waarin een arbeidsovereenkomst met wederzijds goedvinden van werkgever en werknemer wordt ontbonden wegens bedrijfseconomische redenen, positief getoetst door het Pf. In dit geval voert het Pf zelf een van de UWV-toets afgeleide toets uit;
- bij beëindiging van een tijdelijk contract wegens vervanging.

Schoolbesturen dienen in het genoemde verzoek ook aan te tonen zich voldoende te hebben ingespannen om de betreffende werknemer voorafgaand aan ontslag te ondersteunen bij het zoeken naar werk buiten de eigen organisatie. Deze ondersteuning is gericht op het voorkomen van werkloosheid. Indien het Pf vaststelt dat dit in voldoende mate is aangetoond, dan wordt de vergoeding ten laste van het collectieve fonds verhoogd. Hiermee wordt dus een financiële prikkel geïntroduceerd om met ontslag bedreigde werknemers te ondersteunen bij het zoeken naar ander werk en daarmee het ontstaan van werkloosheidskosten voor het collectief te voorkomen. Daarnaast is er een categorie ontslaggronden waarvan de (on)vermijdbaarheid niet kan worden aangetoond en/of niet toetsbaar is, zoals vaststellingsovereenkomsten anders dan op economische gronden. De Pf-vergoeding van de hieruit voortkomende uitkeringskosten kan niet worden verhoogd. Dit geldt ook voor de beëindiging van tijdelijke dienstverbanden anders dan voor vervanging. Hiermee wordt ook de totstandkoming van vaste contracten gestimuleerd. De eigen bestuursbijdrage blijft ook ongewijzigd indien een bestuur geen vergoedingsverzoek indient bij het Pf.
Het Pf brengt de eigen bijdragen zelf bij het schoolbestuur in rekening. De verrekeningen verlopen straks niet meer via inhouding op de lumpsumbekostiging door DUO. Hierdoor wordt voor schoolbesturen beter inzichtelijk welk deel van de uitkeringskosten zij zelf dragen en welk deel ten laste komt van de collectiviteit. Hiermee krijgen ze ook een beter zicht op de kosten die ontstaan als gevolg van een ontslag.

De hervorming annex vereenvoudiging leidt tot een betere balans bij de toerekening van uitkeringskosten tussen het individuele schoolbestuur en het collectief van het fonds. Het doet beter recht aan de inspanningen van schoolbesturen die - mede door een goed HRM-beleid - uitkeringskosten weten te voorkomen of te beperken. Daarbij

[8] Het Pf stelt uiteindelijk de hoogte van de eigen bijdrage en de daarbij behorende voorwaarden en voorschriften vast. In het voorstel inzake de hervorming wordt uitgegaan van een eigen bijdrage van het betrokken schoolbestuur van 50 procent . In voorkomende gevallen kan deze bijdrage worden teruggebracht. Het voorstel gaat voor die verlaging uit van een eigen bijdrage van 10%. In dit geval komt 90 procent van de uitkering ten laste van het fonds. Alles wijst erop dat deze percentages worden gehanteerd bij de invoering van de hervorming. Het is echter de bevoegdheid van het fonds om op basis van evaluatie de percentages al dan niet in de toekomst te wijzigen. Overigens dienen de percentages uiteindelijk wel te worden goedgekeurd door de verantwoordelijke bewindspersoon van OCW op basis van de Kaderwet ZBO's.

heeft een werkgever het zelf in de hand om door goed werkgeverschap een hogere vergoeding van het fonds te krijgen. Ook is van belang dat het reglement van het fonds wordt afgeslankt waardoor de administratieve lasten voor schoolbesturen verminderen. De administratieve lasten zullen ook verminderen doordat het Pf een toets door UWV of de (kanton)rechter over het ontslag niet zelf nog een keer gaat doen.

De wetswijziging wordt ook benut om een aantal in de jaren negentig vastgelegde bepalingen voor het Pf te herzien en waar nodig aan te vullen. Zo is het gewenst om in de WPO en WEC de bestaande praktijk vast te leggen dat het Pf de door de uitkeringsinstanties UWV en WWplus bij schoolbesturen in het po in rekening gebrachte wettelijke en bovenwettelijke uitkeringskosten namens deze besturen voldoet en daarmee voorschiet. Het Pf verrekent vervolgens zelf (een deel van) deze kosten met de schoolbesturen. Ook voor deze verrekening wordt de basis gelegd in dit voorstel.
Daarnaast wordt met het voorstel de praktijk herbevestigd dat het Pf een re-integratietaak heeft, zowel in preventieve als curatieve zin. Dit geeft het Pf ook de wettelijke legitimering tot het voeren van een actief beleid ter zake. Een dergelijke wettelijke basis bevestigt het publieke karakter van deze re-integratietaak ondubbelzinnig. Dit is niet alleen van belang voor het Pf zelf maar ook voor een instantie als het UWV. Genoemde wettelijke basis is nodig voor UWV om ook in de toekomst (persoons)gegevens over uitkeringsgerechtigden te kunnen blijven verstrekken aan het Pf ter uitvoering van de wettelijk re-integratietaak.
Artikel 5.9, eerste lid, onderdelen a en b, van het Besluit SUWI, waarin de gegevensverstrekking door het UWV aan het Pf en Vf geregeld is, zal worden aangepast aan het nieuwe wettelijke regime. Dat geldt ook voor artikel 5.17, tweede lid, van het Besluit SUWI, waarin de gegevensverstrekking door UWV aan het participatiefonds met betrekking tot artikel 72a van de Werkloosheidswet wordt geregeld.

Inwerkingtreding
Het streven is om hervorming van het Pf-systeem op zijn vroegst per 1 augustus 2020 in te voeren. Dit zou dan ook de datum van inwerkingtreding van dit onderdeel van het wetsvoorstel zijn. Dit geeft het fonds de gelegenheid om de forse veranderingen qua regelgeving en uitvoering voor te bereiden. Op het genoemde tijdstip is naar verwachting ook de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht, waardoor het private arbeidsrecht ook gaat gelden voor werknemers in het openbaar onderwijs. Dit betekent dat de rechtspositie en ontslagroutes van werknemers in het openbaar onderwijs dan gelijk zijn aan die van werknemers in het bijzonder onderwijs. Dit is essentieel om de hervorming en vereenvoudiging daadwerkelijk te kunnen doorvoeren. Het feitelijke moment van inwerkingtreding wordt in nauw overleg met het Pf vastgesteld. Hiervoor is van belang dat is vastgesteld dat het fonds inhoudelijk, organisatorisch en systeemtechnisch gereed is voor invoering van de hervorming. Verwacht wordt dat hierover in het voorjaar 2020 duidelijkheid bestaat. Mocht onverhoopt nog niet alles voldoende gereed zijn dan schuift de inwerkingtreding in de tijd op.

IV Uitvoeringseffecten en consultaties

Uitvoering
Uitvoeringstoets DUO: PM

Toezicht en handhaving
De wettelijke taak van het **Vf** vervalt en dus ook de aanwijzing door de minister van het Vf als rechtspersoon belast met deze taak. Daarmee vervalt bij de inwerkingtreding van de onderdelen voor Vf ook de status van privaatrechtelijke zbo. De toezichtstaak op het Vf door OCW komt dus te vervallen. Deze houdt op na de goedkeuring van het laatste door het Vf in te dienen jaarverslag.
Voor het **Pf** blijft de toezichtstaak van OCW op basis van de Kaderwet zbo's gehandhaafd.

Financiële gevolgen
Vf: De jaarlijkse bijdrage vanuit de OCW-begroting aan de apparaatskosten van het Vf is komt in beginsel na beëindiging te vervallen. Het gaat nu om ongeveer € 2,7 miljoen per jaar. Verder zijn er geen gevolgen voor de Rijksbegroting. De scholen ontvangen bekostiging voor vervangingskosten in de lumpsum, waar nu onder andere de premies van worden betaald. Na afschaffing van het Vf kunnen de schoolbesturen deze middelen naar eigen inzicht besteden voor onderwijsdoeleinden. De financiële reserves van het Vf worden gebruikt voor de afwikkeling van het fonds. Als na de afwikkeling middelen resteren, wordt op basis van het *Besluit Vervangingsfonds en Participatiefonds* in overeenstemming van de minister van OCW een bestemming gegeven. Hierbij is een optie dat deze middelen beschikbaar komen voor een tijdelijk vangnet voor financieel kwetsbare besturen die buiten hun toedoen in financiële problemen zijn gekomen door de afschaffing van het fonds. Dit wanneer wordt besloten tot instelling van een dergelijke voorziening. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat hiervoor ook nog de middelen van de huidige instandhoudingsbijdrage van OCW voor een beperkte periode worden aangewend.

Pf: De instandhoudingsbijdrage vanuit de OCW-begroting aan het Pf, momenteel iets minder dan € 2 miljoen per jaar, blijft gehandhaafd. Vanaf de inwerkingtreding van het Pf-onderdeel van dit wetsvoorstel, neemt het Pf de lopende inhoudingen bij schoolbesturen voor uitkeringskosten die niet vergoed worden door het fonds over van DUO. Dit geldt ook voor alle nieuwe verrekeningen die optreden na de inwerkingtreding. De praktijk van het aan het Pf ter beschikking stellen van de lopende inhoudingen via de Rijksbegroting (budgettair neutrale desaldering), komt daarmee te vervallen. In het jaar van inwerkingtreding zal een eindbalans worden opgemaakt van alle inhoudingen en wordt hiervoor nog één keer via de Rijksbegroting een bedrag aan het Pf ter beschikking gesteld. Verder zijn er geen gevolgen voor de Rijksbegroting. De modernisering van het Pf leidt tot sterkere prikkels voor schoolbesturen om instroom in werkloosheid te voorkomen en om uitstroom actief te bevorderen. De totale werkloosheidskosten voor de sector kunnen daardoor gaan dalen. Dit hangt overigens ook sterk samen met de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. In deze tijden van tekorten aan onderwijspersoneel is de verwachting dat deze kosten de komende jaren zullen dalen.

Caribisch Nederland
Het Vf en Pf hebben als zbo's geen taken voor het onderwijs in Caribisch Nederland. De wetswijziging is dus van geen betekenis voor dit deel van het Koninkrijk.

Gevolgen voor de regeldruk
Het op termijn beëindigen van de wettelijke waarborgtaak van het Vf en het moderniseren van het Pf wordt ondersteund door de sociale partners. De verwachting is dat dit leidt tot een vermindering van de regeldruk vanuit de fondsen. Wat het **Vf** betreft is dit gebaseerd op de afspraak met sociale partners op een verantwoorde manier toe te werken naar het moment waarop de hele sector de vervangingskosten zelf kan dragen en daarmee het Vf niet meer nodig is. De regeldruk vanuit het Vf vervalt dan.

Wat het **Pf** betreft, blijft collectieve verevening van werkloosheidskosten noodzakelijk maar is hervorming van de huidige systematiek gewenst om beter aan te sluiten op de praktijk en om sterkere financiële prikkels te introduceren voor het voorkomen van werkloosheid of het bevorderen van uitstroom uit werkloosheid. De op dit wetsvoorstel gebaseerde hervorming is de beste manier om dit te realiseren. Als alternatief is gekeken naar het systeem van normatieve verevening dat in het voortgezet onderwijs wordt gehanteerd. In dit systeem is 25% van de werkloosheidskosten altijd voor rekening van het bestuur van waaruit betrokkene is ingestroomd in werkloosheid en de rest wordt collectief verevend. Dit werd en wordt voor het primair onderwijs niet als wenselijk gezien omdat in dit systeem niet wordt gekeken naar de vraag of het ontstaan van een uitkering vermijdbaar of onvermijdbaar was. In het systeem dat met dit

wetsvoorstel mogelijk wordt gemaakt, wordt hier wel naar gekeken op een manier die gevolgen heeft voor de kosten die het betreffende bestuur zelf moet dragen. De nieuwe systematiek sluit ook beter aan op het huidige ontslagrecht en wordt daardoor begrijpelijker en qua uitkomst beter voorspelbaar voor schoolbesturen als werkgever. Het Pf sluit zich aan bij het UWV of de uitspraak van de kantonrechter en kijkt alleen nog naar de vermijdbaarheid van de uitkeringskosten. Dit is goed voor de doorlooptijd van de verwerking van vergoedingen. Ook het direct in rekening brengen door het Pf van de kosten bij het betreffende bestuur, in plaats van inhoudingen op de Rijksbekostiging zoals nu, draagt hieraan bij. Dit alles leidt ertoe dat de regeldruk vanuit het Pf door de hervorming naar verwachting zal verminderen.

Advies en consultatie
UWV, ATR, ARK, AP

Internetconsultatie:
PM

ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I. WIJZIGING VAN DE WET OP HET PRIMAIR ONDERWIJS[9]

Artikel I, onderdeel A (artikel 126)

In artikel I, onderdeel A, wordt het opschrift van artikel 126 en in het eerste lid de term "suppleties inzake arbeidsongeschiktheid" geschrapt. Deze suppletie uitkering werd toegekend bij recht op een uitkering wegens gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid onder de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), wanneer de betrokkene voor het gedeelte dat hij nog wel kon werken werkloos was. De uitkering, die was gebaseerd op het Besluit ziekte en arbeidsongeschiktheid onderwijspersoneel primair en voortgezet onderwijs (BZA), is vanaf 2006 vervangen door de WIA uitkering. Deze bestaat uit twee soorten uitkeringen, een WGA-uitkering (Werkhervattingsregeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten) en een aanvulling daarop vanuit het ABP arbeidsongeschiktheidspensioen (AAOP) of een IVA-uitkering, een Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten. Met deze wijziging wordt dit artikel geactualiseerd.

Artikel I, onderdeel B (artikelen 138 en 139)

In artikel I, onderdeel B, wordt geregeld dat de artikelen 138 en 139 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) komen te vervallen. Het eerste, derde, vierde, vijfde en zesde lid van artikel 138 en de daarop gebaseerde ministeriële regeling[10] en uitzonderingsmogelijkheid komen te vervallen bij inwerkingtreding van de hervorming van het Pf. Dit omdat de herbenoemingsverplichting voor de eigen uitkeringsgerechtigde en de mogelijkheid tot inhouding op de bekostiging indien de betrokken werkgever zich hieraan onvoldoende houdt, waarop deze leden zien, anders wordt georganiseerd als element van de Pf-hervorming. De verantwoordelijkheid om werkloos ex-personeel als laatste werkgever te herbenoemen zal, los van wettelijke verplichtingen, door de sector zelf via het Pf worden ingevuld. De wettelijke bepalingen vervallen en het Pf zal via zijn reglement en als onderdeel van zijn vernieuwd re-integratiebeleid de herbenoeming van werklozen door de voormalige werkgever anders vorm gaan geven en gaan stimuleren. Het stimuleren van aannemen van uitkeringsgerechtigden wordt onderdeel van de wijze waarop het Pf de hoogte van de eigen bijdrage vaststelt. In de gevallen waarbij een minimale eigen bijdrage aan de uitkeringskosten wordt gevraagd, kan deze eigen bijdrage worden opgehoogd naar 50% indien de betreffende uitkeringsgerechtigde in

[9] De wijzigingen die dit wetsvoorstel aanbrengt in de WPO komen overeen met de wijzigingen die in de overeenkomstige artikelen van de WEC worden aangebracht. Voor de toelichting bij de verschillende onderdelen van artikel II wordt dan ook verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de overeenkomstige artikelen van de WPO.
[10] Ministeriele regeling van 3 juni 2005, houdende achterwege laten vermindering van de bekostiging bij niet-herbenoeming ontslaguitkeringsgerechtigde ex-werknemers primair onderwijs.

aanmerking kwam voor het vervullen van een vacature bij zijn laatste werkgever maar die vacature niet aan de betreffende uitkeringsgerechtigde is aangeboden. Voor deze categorie uitkeringsgerechtigden geldt dat zij zijn ontslagen wegens bedrijfseconomische redenen (hetzij vastgesteld door het UWV of op basis van een vaststellingsovereenkomst) of dat de uitkering is ontstaan door het aflopen van een tijdelijk contract. In artikel 138, tweede lid, wordt geregeld dat vergoedingsaanvragen voor de uitkeringskosten bij werkloosheid die niet door het Pf worden gehonoreerd, de zogenaamde negatief getoetste uitkeringen, door DUO in mindering worden gebracht op de bekostiging van het betreffende bevoegd gezag. In artikel 184, tweede lid, onder b, wordt de wettelijke taak voor het Pf opgenomen om uitkeringskosten zelf direct te verrekenen met de aangesloten instellingen. Daarmee komt voor DUO de inhoudingstaak op grond van artikel 138, tweede lid, op de bekostiging te vervallen. Het in rekening brengen en verrekenen van uitkeringskosten bij werkloosheid is daarmee een zaak van de sector zelf geworden, die uit hoofde van zijn wettelijke taak wordt uitgevoerd door het Pf als zelfstandig bestuursorgaan.

Artikel I, onderdeel C (artikelen 183, 183a en 187)
De artikelen 183, 183a en 187 komen te vervallen op het moment van de beëindiging van de verplichte aansluiting van schoolbesturen bij het Vf en van stopzetting van de wettelijke waarborgtaak van het Vf, zoals geregeld in het eerste lid van artikel 183.

Artikel I, onderdeel D (artikel 184)
In artikel I, onderdeel D, wordt artikel 184 opnieuw vastgesteld. Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste leden.

Derde lid, onderdeel a
Onder 'gewezen personeel' wordt mede verstaan personeel dat op grond van een nieuwe of gewijzigde arbeidsovereenkomst bij dezelfde werkgever recht krijgt op een uitkering. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn in het geval van demotie waarbij een werknemer recht krijgt op loonsuppletie. Het gaat bij de waarborgtaak om de volgende uitkeringen:

- werkloosheidsuitkering op grond van de WW;
- bovenwettelijke werkloosheidsuitkering op grond van de Werkloosheidsregeling onderwijspersoneel primair onderwijs (WOPO), te onderscheiden in een aanvulling op de WW en een aansluitende uitkering na de WW;
- loonsuppletie bij aanvaarding van een lager betaalde nieuwe baan op grond van de WOPO;
- aanvulling op Ziektewet en WAZO uitkeringen op grond van de regeling Ziekte en arbeidsongeschiktheid primair onderwijs (ZAPO) dan wel de WOPO.

De met bovenstaande uitkeringen samenhangende kosten zoals onder meer pensioenpremies over de WW-uitkeringen, niet wettelijke uitkeringen en premies voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) voor uitkeringsgerechtigden die in de aansluitende fase (ASU) van de WOPO verblijven, maken tevens onderdeel uit van de waarborgtaak van het participatiefonds.

Derde lid, onderdeel b
In dit onderdeel wordt bepaald dat het Pf voor alle werkgevers in het primair onderwijs, de betreffende uitkeringen betaalt aan de instantie die belast is met de toekenning, vaststelling van de hoogte en van de duur van de uitkering aan gewezen werknemers. Voor de uitkeringen op grond van de WW is dit het UWV. De overige bovenwettelijke uitkeringen worden momenteel in opdracht van de PO-Raad uitgekeerd door WWplus. De pensioenpremies worden voldaan aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) welke op termijn het ouderdomspensioen zal uitkeren. De premie voor de AOV wordt voldaan aan, op dit moment, Loyalis verzekeringen, die in voorkomende gevallen zal uitkeren. Zowel UWV als WWplus en ABP werken met zogenoemde verzamelfacturen die gelden voor de gehele sector. Voor de AOV wordt een premie berekend over het aantal ASU-gerechtigden. Hiermee wordt voorkomen dat verhaal van uitkeringen en daarmee

gepaard gaande kosten bij ieder daarvoor in aanmerking komend schoolbestuur moet worden uitgevoerd. Dit zou zowel bij de uitvoerders als bij de schoolbesturen een fikse administratieve last veroorzaken.

De betaaltaak is tevens in de wet opgenomen omdat het voldoen c.q. voorschieten van de uitkeringsfacturen en samenhangende kosten en het achteraf verrekenen/in rekening brengen bij schoolbesturen de feitelijke praktijk is sinds de oprichting van het Pf in 1995. Ook UWV hecht aan het wettelijk vastleggen van deze taak van het Pf in verband met de bevoegdheid van directe levering van persoonsgegevens (uitkeringsgegevens), waarvan de ontvangst voorbehouden is aan de betaal plichtige (verhaalsplicht UWV). Volgens de WW is dat de eigen risicodragende werkgever: het schoolbestuur. UWV mag op grond van artikel 5.9, eerste lid, onder b, van het besluit SUWI de betreffende persoonsgegevens aan het Pf leveren omdat deze gegevens noodzakelijk zijn voor de wettelijke taak van het Pf.

Derde lid, onderdeel c
Zoals in het algemeen deel uiteen is gezet, krijgt het Pf niet alleen een eigen taak ten aanzien van de financiële afhandeling van uitkeringskosten. De re-integratietaak, zowel preventief als curatief, wordt als onderdeel van de hervorming expliciet als wettelijke opdracht voor het Pf vastgelegd.
In het kader van de preventieve re-integratie zet het Pf zich in om – bijvoorbeeld door middel van het ondersteunen van van-werk-naar-werktrajecten of scholing – mee te helpen te voorkomen dat personeel werkloos wordt waardoor het recht op een uitkering ontstaat. De ondersteuning van werkgevers bij de preventieve re-integratietaak geeft het Pf ook inzicht in de afweging of de betrokken werkgever zich op dit terrein voldoende inspant. Is dit niet het geval dan kan dit voor het bestuur negatieve gevolgen hebben voor de hoogte van de vergoeding van de uitkeringskosten die ten laste van het fonds komen.
In het kader van de curatieve re-integratie zet het fonds zich in om werkloosheid van de uitkeringsgerechtigde zo snel mogelijk op te heffen, door het ondersteunen van de inschakeling in de arbeid van gewezen personeel met een uitkering. Hier ligt ook de relatie met het schrappen van artikel 138, tweede lid, waarin de herbenoemingsverplichting van de eigen uitkeringsgerechtigde was vastgelegd. Het Pf neemt het herbenoemen van eigen uitkeringsgerechtigden op in zijn re-integratiebeleid door werkgever voorwaardelijk vergoedingen voor uitkeringskosten beschikbaar te stellen, en bij onterecht niet herbenoemen van een eigen uitkeringsgerechtigde, tevens onder voorwaarden, de vergoeding lager vast te stellen.

Zowel de preventieve als de curatieve wettelijke taak van het Pf wordt uitgevoerd namens de schoolbesturen en is gebaseerd op artikel 72a van de Werkloosheidswet waarin de re-integratieverantwoordelijkheid expliciet bij de werkgever is neergelegd. Omdat het Pf namens de schoolbesturen de re-integratietaken uitvoert, blijft de werkgeversverantwoordelijkheid van de aangesloten rechtspersonen volledig intact. Bevoegd gezag, bestuur van centrale dienst en samenwerkingsverband hebben allen op grond van artikel 72a van de Werkloosheidswet een re-integratietaak ten aanzien van gewezen en met ontslag bedreigd personeel dat recht heeft, of kan doen gelden op een WW-uitkering. Het versterken van de re-integratietaak van het Pf ontslaat de aangesloten rechtspersonen zoals gezegd niet van hun eigen verantwoordelijkheid. Het feit dat het Pf ter zake namens de schoolbesturen de re-integratie uitvoert, verschaft aan UWV en de overige uitkeringsinstanties ook titel om de voor deze taak noodzakelijke persoonsgegevens te verstrekken aan het Pf, zoals die ook worden verstrekt aan de overige overheidswerkgevers in het kader van de opgedragen re-integratietaak op grond van artikel 72a van de WW (zie verder artikelsgewijze toelichting artikel 184a).

Vierde lid
Hierin is de bevoegdheid van het Pf vastgelegd (periodiek) de hoogte van de premie vast te stellen die de aangesloten besturen moeten voldoen ter uitvoering van de fondstaken,

waaronder die van risico-verevening. De wijzigingen in de premievaststelling behoeven op grond van de Kaderwet zbo de goedkeuring van onze minister. De tweede volzin van het vigerende vierde lid van artikel 184 vervalt en wordt omgenummerd naar zesde lid. De bepaling dat het Pf overwegingen van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard betrekt bij de beoordeling van vergoedingsverzoeken, komt te vervallen in het nieuwe artikel 184. Het Pf regelt de wijze waarop en de voorwaarden waaronder uitkeringskosten worden vergoed in het eigen reglement. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat het Pf om de rechtmatigheid van een ontslag vast te stellen aansluit bij de toets van het UWV of de uitspraak van de Kantonrechter. Hierbij treedt het Pf dus niet zelf in een beoordeling van de inhoudelijke gronden voor een ontslag.

Vijfde lid
Dit lid is de vertaling van de bevoegdheid van het Pf om zelf algemeen verbindende voorschriften vast te stellen voor de aangesloten rechtspersonen. Dergelijke voorschriften kan het Pf ook vaststellen en uitvaardigen uit hoofde van zijn status als zelfstandig bestuursorgaan. In dit lid wordt vastgelegd dat het Pf door middel van het vaststellen van de hoogte van een eigen bijdrage de kosten geheel of gedeeltelijk in rekening bij de op grond van het tweede lid van artikel 184 bij het fonds aangesloten rechtspersonen. De hervorming van het Pf die de mede de aanleiding is voor deze wetswijziging, gaat uit van eigen bijdrage in de uitkeringskosten van vooralsnog 10 of 50 procent. Tevens geeft dit onderdeel het fonds de bevoegdheid om deze kosten direct in rekening te brengen bij de desbetreffende aangesloten werkgevers. Hiermee komt de inhouding van deze kosten via de rijksbekostiging te vervallen na inwerkingtreding van dit onderdeel van het wetsvoorstel.

Zesde lid
De al in de wet opgenomen mogelijkheid voor rechtspersonen om onze minister te verzoeken om ontheffing van de verplichte aansluiting op grond van bezwaren van godsdienstige of levensbeschouwelijk aard, blijft in onderhavige voorstel tot wijziging gehandhaafd. Op dit moment maken ruim 20 schoolbesturen van deze ontheffing gebruik. De in het verleden afgegeven ontheffingen van de verplichte aansluiting bij het Pf blijven na inwerkingtreding van onderhavige wetswijziging van kracht.

Zesde lid (oud)
Het huidige zesde lid van artikel 184 vervalt. Deze bepaling regelt dat als er een ontslag valt op een school als gevolg van een besluit van het samenwerkingsverband om de in artikel 120, vierde lid, en artikel 132 WPO bedoelde ondersteuningsbekostiging anders in te zetten, alle scholen die deel uitmaken van dit samenwerkingsverband hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitkeringskosten. De bepaling wordt geschrapt omdat in het reglement van het Pf wordt geregeld welke rechtspersoon aansprakelijk is voor welke uitkeringskosten. Het verhalen van dergelijke uitkeringskosten op alle scholen van het samenwerkingsverband is in de praktijk nooit voorgekomen.

Artikel I, onderdeel E (artikel 184a)
In artikel 184a is het gebruik van het burgerservicenummer (BSN) door het Pf geregeld. Dit is conform het vereiste uit artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG). Hierin staat dat het gebruik van het BSN in de wet moet zijn geregeld. Uit de uitoefening van de wettelijke taken door Pf vloeit voort dat het fonds –naast het BSN- ook werkt met bijzondere persoonsgegevens. Dit betreft met name gegevens over iemands gezondheid, waaruit gegevens zijn af te leiden over iemands gezondheidstoestand. Voor dergelijke gegevens gelden aanvullende vereisten uit hoofde van privacybescherming.
Volgens artikel 9 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) mogen dergelijke gegevens alleen worden verwerkt indien er een uitzonderingsgrond van toepassing is. Hiervan is wat betreft de wettelijke taken van het Pf sprake ingevolge artikel 9, tweede lid, onderdeel b, AVG juncto artikel 30, eerste lid, onderdelen a en b van de UAVG. Gegevens over de gezondheid mogen namelijk wel verwerkt worden door

bestuursorganen, pensioenfondsen, werkgevers of instellingen die te hunnen behoeve werkzaam zijn, indien die verwerking noodzakelijk is voor (sub a) een goede uitvoering van (onder andere) wettelijke voorschriften die voorzien in aanspraken die afhankelijk zijn van de gezondheidstoestand van de betrokkene; of (sub b) indien de verwerking noodzakelijk is voor de re-integratie of begeleiding van werknemers/uitkeringsgerechtigden in verband met ziekte of arbeidsongeschiktheid. Het Pf is als een instelling werkzaam ten behoeve van de aangesloten rechtspersonen, voornamelijk schoolbesturen en hun scholen. Daarnaast heeft het fonds – gelet op het gewijzigde artikel 184, derde lid, onderdeel c van de WPO – een taak die overeenkomt met de taken omschreven in artikel 30, eerste lid, onderdelen a en b van de UAVG, te weten de preventieve en curatieve re-integratietaak. Deze uitzondering is hier dus van toepassing. Er hoeft niet aanvullend iets te worden geregeld in de WPO of WEC.

Artikel I, onderdeel F (artikel 184b)
In artikel I, onderdeel F, wordt artikel 184b opnieuw vastgesteld. In dit artikel komt de opdracht uit het oude artikel 187 juncto artikel 188 terug om bij AMvB nadere regels te stellen aan het Pf. Deze nadere regels krijgen na aanvaarding van de wetswijziging vorm via aanpassing van het bestaande Besluit Vervangingsfonds en Participatiefonds.[11]

De maximaal te verstrekken subsidie voor bedrijfsvoering wordt opgenomen in de Rijksbegroting OCW, artikel 1, onder bijdrage aan ZBO's. De besteding van deze subsidie wordt verantwoord in de jaarrekening.

Artikel I, onderdeel G (artikel 188)
In artikel I, onderdeel G, wordt geregeld dat artikel 188 komt te vervallen. Over artikel 188, tweede lid, kan het volgende worden opgemerkt. In artikel 39 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, lid 2, is bepaald dat de betreffende minister elke vijf jaar een verslag aan beide kamers der Staten-Generaal zendt voor de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van het zbo. Hiermee is wettelijk geregeld dat er voor het Pf eens in de vijf jaar een dergelijke verslaggeving moet plaatsvinden. Het is daardoor niet nodig om dit in de WPO te regelen. Artikel 188 WPO, lid 2, wordt daarom geschrapt.

Artikel I, onderdeel H (artikelen 194e en 194f)
In artikel I, onderdeel H, worden twee overgangsartikelen in de WPO gevoegd. Het gaat om de artikelen 194e en 194f.

Artikel 194e (overgangsrecht vervangingsfonds)
In dit artikel wordt vastgelegd dat het Pf (de rechtspersoon bedoeld in artikel 184 WPO) een aantal resterende werkzaamheden overneemt van het Vf vanaf de datum dat de wettelijke taak van het Vf wordt ingetrokken. Het gaat om werkzaamheden die direct voortkomen uit de afwikkeling van de wettelijke taak van het Vf. Voor deze afwikkeling van taken is om praktische redenen gekozen. Het Vf kan zich in het kader van zijn opheffing als rechtspersoon richten op de totstandbrenging van het jaarverslag en de overdracht van de boedel aan het Pf. Het Pf kan alle overige nog lopende Vf-zaken, ook in relatie tot de aangesloten rechtspersonen, afwikkelen. Hiervoor is gekozen omdat op voorhand lastig te voorspellen is hoeveel tijd dat in beslag zal nemen. Zo is ongewis hoeveel tijd lopende beroepszaken tegen beslissingen van het Vf nog in beslag nemen. Omdat de samenstelling van het bestuur van het Pf identiek is aan dat van het Vf is niet alleen een soepele overdracht maar ook continuïteit in de afwikkeling van lopende zaken voldoende geborgd.

In het eerste lid wordt bepaald dat aanvragen tot vergoeding van vervangingskosten, voor zover die betrekking hebben op de periode vóór intrekking van de wettelijke taak van het Vf, na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel bij het Pf kunnen worden ingediend.

[11] Besluit van 27 mei 2011, houdende vaststelling van regels omtrent de taak, de goedkeuring van statuten en de gevolgen van intrekking van de aanwijzing van het Vervangingsfonds en het Participatiefonds.

In het tweede lid wordt bepaald dat op de afwikkeling van deze aanvragen en op lopende bezwaren en beroepen, de desbetreffende reglementen van toepassing zijn zoals die voor inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zijn vastgesteld door het Vf. In het derde lid wordt bepaald dat het Pf op basis hiervan besluiten neemt. Hiermee wordt de besluitvorming overgenomen van het Vf. Hieronder vallen naast het wel of niet toekennen van een vergoeding van de vervangingskostendeclaraties, dus ook het afhandelen van gevallen van bezwaar en beroep en het uitvoeren en vaststellen van de bonus-malusregeling over het laatste kalenderjaar van het Vf.

Uit het feit dat de voor de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel geldende Vf-reglementen van toepassing zijn op de afwikkeling door het Pf, volgt dat aanvragen voor een vervangingsvergoeding uiterlijk binnen 3 maanden en 5 dagen na de aanvangsdatum van vervanging moeten worden ingediend. Indiening buiten deze termijn, ook wanneer tijdens deze termijn de wetswijziging van kracht wordt, zullen worden afgewezen door het Pf. Verzoeken die tijdig bij het Pf worden ingediend kunnen binnen opnieuw 3 maanden en 5 dagen desgevraagd worden gecorrigeerd door de indiener. De bonus/malus-besluiten worden tegen het eind van het kalenderjaar t+1 verstuurd. Op grond van het reglement kan hier een bezwaar- en beroepsprocedure over worden gevolgd die maximaal 2 jaar in beslag kan nemen. Dit betekent dat het Pf tot ongeveer 2,5 jaar na intrekking van de wettelijke taak van het VF nog werkzaamheden voor het Vf kan uitvoeren.

In het vierde lid van het overgangsartikel wordt bepaald dat op de verslaglegging over het laatste kalenderjaar waarin het Vf nog werkzaamheden heeft uitgevoerd, de relevante artikelen hierover in de Kaderwet zbo van toepassing zijn.

In het vijfde lid wordt geregeld dat op de middelen van het Vf die in het kader van de wettelijke taak zijn ontvangen, het Besluit Vervangingsfonds en Participatiefonds van toepassing is. In dit besluit wordt bepaald dat bij ontbinding of beëindiging van de werkzaamheden van het Vervangingsfonds of het Participatiefonds de bestemming van het bij liquidatie aanwezige vermogen wordt vastgesteld in overeenstemming met de minister (artikel 3, eerste lid, onderdeel g) en dat de resterende middelen ofwel worden aangewend voor het doel waarvoor ze ontvangen zijn (de wettelijke taak van waarborgen bieden voor de kosten van vervanging), ofwel worden overgedragen aan een door de minister aan te wijzen rechtspersoon (artikel 4).

Artikel 194f (overgangsrecht participatiefonds)
Door het vervallen van artikel 138 zal onder meer vermindering op de lumpsumbekostiging door DUO niet meer aan de orde te zijn. DUO zal geen kosten die samenhangen met zogenaamde negatief getoetste vergoedingsverzoeken van het Pf meer verrekenen met de lumpsum. De OCW begroting wordt niet meer belast met het doorgeleiden van de inhoudingen op de lumpsum naar het Pf. Het Pf zal via een incassosysteem de lopende inhoudingsgevallen van DUO overnemen. De desbetreffende schoolbesturen zullen dus vanaf de inwerkingtreding geen inhouding wegens een negatieve toetsing van het Pf op hun Overzicht Financiële Beschikkingen (OFB) meer tegenkomen. Men krijgt vanaf de invoeringsdatum van onderhavig voorstel een factuur van het Pf voor de aan hen toegerekende werkloosheidskosten. Het systeem van in rekening brengen gaat meteen ook gelden voor nieuwe gevallen vanaf invoeringsdatum van onderhavig voorstel. Dit geldt dan voor ieder schoolbestuur waar een nieuwe uitkering ontstaat. Het nieuwe systeem van het Pf gaat in alle nieuwe gevallen uit van een eigen bijdrage van de aangesloten rechtspersoon waar de uitkering zich voordoet. De oude gevallen blijven toegerekend op basis van de oude voorwaarden: bij een afgegeven en onherroepelijk geworden negatieve beslissing blijven de volledige lasten zolang er sprake is van een uitkering, doorbelast aan de betrokken werkgever. Bij een onherroepelijk geworden positieve beschikking blijven dergelijke uitkeringslasten (in beginsel) ten laste komen van het fonds.

Lopende, nog niet afgehandelde vergoedingsverzoeken vóór de invoeringsdatum en ingediende vergoedingsverzoeken na invoeringsdatum, betrekking hebbend op ontslagmomenten van voor de invoeringsdatum, worden op basis van door het Pf te bepalen voorschriften afgehandeld. Voor de laatste categorie hebben betrokken besturen tot vijf maanden na inwerkingtreding om een vergoedingsverzoek bij het Pf in te dienen. Deze verzoeken worden, kijkend naar de ontslagdatum, beoordeeld op basis van de desbetreffende reglementen van het Pf van voor de invoering van onderhavig voorstel. Oude verzoeken die na genoemde termijn van vijf maanden worden ingediend zijn niet-ontvankelijk en komen daarmee niet voor enigerlei vergoeding ten laste van het Pf in aanmerking. Verzoeken die tijdig worden ingediend leiden bij inwilliging tot een volledige vergoeding ten laste van het Pf. Bij (definitieve) afwijzing worden de uitkeringskosten door het Pf volledig voor rekening gebracht van het betreffende schoolbestuur.

ARTIKEL II. WIJZIGING VAN DE WET OP DE EXPERTISECENTRA

De wijzigingen die dit wetsvoorstel aanbrengt in de Wet op de expertisecentra komen overeen met de wijzigingen die in de overeenkomstige artikelen van de WPO worden aangebracht. Voor de toelichting bij de verschillende onderdelen van artikel II wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij de overeenkomstige artikelen van de WPO.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob